והרי זה גטף[דקאמר היינו] לגרש צו לכתחלה וההיא דכל הגט שכתב זמן דקודם נישוחין וגרע טפי מגט ישן דבגט ישן ליכח אלח

לעיל לב., ב) [לעיל י:וש"נ], ג) לעיל מה.,

ד) רש"ל, ה) [וע"ע תוס׳

ב"ב חלה: ד"ה כלו.

תורה אור השלם

1. לא יוּכַל בַּעְלָה הָראשון אֲשֶׁר שִׁלְחָה

שוב לקחתה להיות לו יָשׁוּבּ יְצִּאְיִּהְיּ אֲשֶׁר לְאשָׁה אָחֲרֵי אֲשֶׁר הָשַּׁמְאָה כִּיִ תוֹעֵבָה הִוֹא

לפני יי ולא תחטיא את

נתן לְּבְּ נַחֲלָה: הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִיְ אֱלֹהֶיף יִבְּּבְּי יְיִ וְּלְא תַּוְטַיִּא אֶּוֹנ

גליון הש"ם

גמ' ליבמתו מהו. עיין מיר דף יב ע"ל תד"ה מלי

דברים כד ד

לה א ב מיי פ"ג מהל' גירושין הלכ' ו סמג

עשין נ טוש"ע אה"ע סי קלב סעיף ב: קנב סעיף ב: לו ג מיי' פ"ה מהלכות יבום הלכה ד סמג עשין נא נב טוש"ע שם סיי קע סעיף טו: קע סעיף טו: לז ד ה מיי׳ שם הלכה א

מוש"ע שם מ"ח: לח רז מיי׳ שם הלכה יג מוש"ע שם סעיף יג: למ ח מיי פ"ב מהלכו" זכייה ומתנה הלכה יג מי רעה סעי כה:

ט מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף כו: סעיף כו: מא י טוש"ע אה"ע סימן :קע סעי׳ יד

תוספות ישנים א) א"ג שאני הכא שלא

רצה שיחול הגט עד לכשאכנסנה אגרשנה וא"כ לא הרי גט ישן שהרי כ"ע ידעי דלא חייל עד לבסוף אחרי שכנסה וליכא למימר גיטה קודם לבנה: ב) וא"ת וכי גרע מגט שהיבם נותן קודם עשיית מאמר דאם נחן גט פסלה על האחין וה״ה לכהונה וי״ל אין שנא ושנא כיון וייל מין שנת ושנת כיו מין מנת ושנת כיו מין שנת ושנת כי אם שליט נותן בעם ללחר שכנסה: גתן גע ללחר שכנסה: גתן גע לייקסו וגל לניקסון מהו למאמרו וולא לויקסון מהו שתפסל עליו בכך מאמר שעשה מאמר גדבק עם בייקה רמו פי בייקה ומוסף עליה ואין בשוםה מאמר גדבק עם הייקה ונמוסף עליה ואין כשפטי ממנה מזכן עם הזיקה ונחוסף עליה ואין גט מועיל לזה בלא זה דכיון שכתב בתוך הגט שלא עשאו אלא לאי מהם הוי ליה כמגרש חלי אשה ולא כלום הוא ומותרת קאי והאי לחודיה קאי ומהני. א) והיכא דכתב גט לזיקתו ולא למאמרו אסורה עליו דפקעה זיקה וקיימא בלא יבנה. ואי וקיימא בלא יבנה. וקייננו בכנו יבניג. ונהי (קמא) כתב למאמרו ולא לזיקתו אסורה לו ומותרת לאחיו דמאמר דעבד שקליה ופשה ליה זיקה כדמעיקרא אבל לו אסורה דמחלפא מצכל הו מסורט המוספו בבעלת הגט ולהכי קאמר הכא דהוי דומיא דרבא דקאמר נתן גט למאמרו הומרה לרתה דמאי דעבד שקליה אבל היא אסורה דמחלפא בבעלת הגט הכא נמי אמרינן מאי דעביד שקליה לגבי אחיו אבל לדידיה אסורה דמיחלפא בבעלת הגט. ולא נהירא בפענת האבן. דמו ההיל דאדרבה אם תאסרנה עליו כ"ש וכ"ש על האחין דהא לגבי דידיה אפילו נתן לגבי דידיה אפילו נחן גט להפקיע זיקה וחאמר ליכא כי אם לאו כיון שלא בנה שוב לא יבנה ואפ״ה אסרתה לה עליה ואפ״ה אסרתה לה עליה כ״ש לגבי אחין שהיא בכרת אליבא דר"ש בן (לקוניא) [לקיש] בפ"ק (דף י:). ולא דמי לההיא דלעיל (לב.) דלרת זיקת שני יבמין דהתם דין הוא שמותרת הלרה דהא לא נאסרה אלא מטעם האחרת שעשה בה בעלה מאמר וכשנתן גט פקע ליה למאמרו חו

שלא עשה בה מידי מותרת לאחין אבל היא אסורה על כולן דמחלפא בבעלת הגט.

נשוחים כיון דחין בידו לגרשה בשעה שעשאו שליח ונראה לר"י דהיינו דוהא למ"ד אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם אבל למאן דאמר אדם מקנה הוי גט דבידו לגרשה כמו בשחרור דמהני לוקח עבד על מנת לשחררו וכתב לו לכשאקקך הרי עלמך קנוי לך מעכשיו כדאמר בהאשה רבה (לקמן דף לג:) ובקידושין בפרק האומר (דף סג.) וגט שחרור וגט אשה שוים לכל דבר דהא ילפינן לה לה מאשה: ליבמתו מהו. אין לפרש דמיבעיה ליה חם גירשה בגט זה לאחר שיבמה יבומין גמורין אי הוי גט אי לא דפשיטא דאין ניתרת בגט זה לשוק דהא בההיא שעתא לא היה בידו לגרשה ולהתירה לשוק על ידי גט זה ומאי קאמר נמי או דלמא כיון דלה עבד בה מחמר לה חי בלה מאמר לא מהני עבד בה מאמר נמי לא מהני להתגרש אחר שתתייבם דמאמר לא הוי אלא מדרבנן ואמר ר"י דלפוסלה מכהונה מיבעיא ליה אי חשיב ריח הגט דפסיל לכהונה אי לא ב) וריב״ם הגיה בפירושיו דמיבעיא ליה אי כתבו קודם מאמר ועשה מאמר וגירש בו מהו שיפקיע את מאמר: או דלמא האי לחודיה קאי בו'. פירש בקונטרס ואי כתב גט למאמרו ולא לזיקתו אסורה לו ומותרת לאחיו דמאמר דעבד ליה שקליה ופשה ליה זיקה כמעיקרא ולר"י נראה דללישנא דאמר רבא הותרה אפילו היא ואם כן הכא נמי שריא לדידיה וללישנא דהיא אסורה דמיחלפא בבעלת הגט הכא נמי אסורה אפי׳ לאחיו דהא בעלת הגט אסורה על כל האחין והא דשרי רבא לרתה בנתן גט למאמרו משום דבאות משני

יבמות אלא שקבור שעדיין היא זקוקתו: אי אמר לה התקדשי לי בזיקת (כ) מאמר יבמין מי לא מהני.

אחות זקוקתו וכיוצא בה אבל פשיטא דמהני לשון זיקה שהרי היא זקוקתו ועומדת בפניו:

גם. ואפילו כתוב בו זמן דאחר אולאשה בעלמא אין גם מפני שאין בידו לגרשה בעי רמי בר חמא ליבמתו מהו כיוז דאגידא ביה כארוםתו דמיא או דלמא כיון דלא עבד בה מאמר לא יתיקו בעי רב חנניה כתב גם לזיקתו ולא למאמרו למאמרו ולא לזיקתו מהו מאמר עילוי זיקה קא רמי והוה ליה כמגרש חצי אשה והמגרש חצי אשה לא עשה ולא כלום או דלמא האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי נתן ליה מדרבא דאמר רבא שנתן גם למאמרו הותרה צרתה לרבא פשימא ליה לרב חנניה מיבעיא ליה מאי תיקו: חלץ ועשה מאמר: אמר רב יהודה אמר רב זו דברי יר' עקיבא דאמר אין קדושין תופסין בחייבי לאוין אבל חכ"א יש אחר חליצה כלום ומי מצית מוקמת לה כרבי עקיבא והא קתני רישא נתן גם ועשה מאמר צריכה גם וחליצה ואי רבי עקיבא כיון דיהב לה גם מי מהני בה מאמר והתניא רבי עקיבא אומר ימנין לנותן גם ליבמתן שנאסרה עליו עולמית שנאמר ילא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה אחר שילוח אמר רב אשי גם יבמין המדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא תניא גמי הכי אמר רבי אין הדברים הללו אמורים אלא לדברי ר' עקיבא שהיה עושה חלוצה כערוה אבל חכמים אומרים ייש אחר חליצה כלום ואני אומר אימתי בזמן שקדשה לשום אישות אבל קדשה לשום יבמות אין אחר חליצה כלום תניא אידך החולץ ליְבמתו וחזר וקדשה רבי אומר אם קדשה לשום אישות צריכה הימנו גם לשום יבמות אין צריכה הימנו גם וחכמים אומרים יבין שקדשה לשום אישות בין שקדשה לשום יבמות

> בתים הן ואפילו היה נותן גט גם לזיקתו היתה לרתה מותרת: בעודר בנכםי הגר. אר"י דמיירי לרב יוסף כגון דאמר לה התקדשי לי סתם ולשם יבמות היינו דגלי אדעתיה שבתורת יבמין מקדשה דאי באמר לה בהדיא במאמר יבמין לא הוי פריך ליה אביי מי דמי דהא אביי קאמר בסמוך דהיכא דאמר לה במאמר יבמין דלא קני לרבי אלא בסתם איירי א"נ באמר לה התקדשי לי לשם יבמות ולה משמע בתורת מאמר יבמין דבמאמר יבמין משמע בתורת מאמר ולא בתורת קידושין אבל לשם יבמות לא משמע בתורת

במאמר יבמין כולי עלמא לא פליגי דמהניא והכא במאי עסקינן כגון דאמר לה התקדשי לי בזיקת יבמין רבי סבר דאפילו למ"ד אין זיקה היינו לענין

ולאשה בעלמא. וכנסה וגירשה בו אינו גט הואיל כשנכתב לא היה ראוי לגירושין: ליבמתו מהו. כתבו קודם שכנסה וכשכנסה נתנו ייחוד בעלמא לכך אם נחגרשה בו תנשא לכתחלה אבל החם לה מהו שחתגרש בו: כפב גע לזיקסו ולא למאמרו או למאמרו ולא דכנסה ואיכא ודא ביאה אינו גע כללם אי: ראשה בעדשא בעדשא אין לויקסו. והוא עשה בה מאמר תחלה מהו שחיפסל עליו בכך: מאמר עילוי זיקה רמי. כשעשה מחמר נדבק עם הזיקה וניתוסף עליה וחין

לחודיה קחי והחי לחודיה קחי. ומהני והיכא דכתב לזיקתו ולא למאמרו אסורה עליו ועל אחיו דפקע זיקה וקמה בלא יבנה ואי כתב למאמרו ולא לזיקתו אסורה לו ומותרת לאחיו דמאמר דעבד שקליה ופשה ליה זיקה כמעיקרא: נתן גט למאמרו. ולא לזיקתו. בארבעה אחין (לעיל לב.) גבי זיקת [ב'] יבמין ג' אחין נשואין ג' נכריות

גט מועיל לזה בלא זה וכיון שנכתב

בתוך הגט שלא עשאו אלא לאחד

מהן הוה ליה מגרש חלי אשה ולא

כלום היא ומותרת לו: או דלמא האי

ומת אחד מהן ועשה בה השני מאמר

ומת הרי אלו חולצות כו' וקאמר (א)

רבא עלה נתן גט למאמרו ואח"כ

מת הותרה אשתו הראשונה שהיא

לרתה לאחיו השני דאי לאו גט הוה

אסורה עליו משום זיקת שני יבמין.

אלמא האי לחודיה קאי מדאהני גט

לאישתרויי לרתה לאחיו השני והוא

הדין דהיא גופה נמי שריא לאחיו

אלא דמחלפא בבעלת גט גמור לזיקה

דמקמי מאמר או לזיקה ומאמר והכי

אמרינן בארבעה אחין [שס]: זו דברי

רבי עקיבה. החלך ועשה בה מחמר

קאי דקתני לא תפים מאמר: אחר

שינות. כלומר מדכתיב אשר שלחה

קרא יתירא דלא לריך הכי קאמר יש

לך משלח שאסור להחזיר אחר שילוח

אפילו לא נישאת ואיזו זו יבמה וכיון

דבלאו קאי היכי מהני בה תו מאמר:

אימתי. יש אחר חלינה תפיסת

קידושין: בומן שקדשה לשום חישות.

בקידושין גמורים ולא במאמר יבמין

דודאי קדושין תופסין בחייבי לאוין:

אכל קדשה לשום יבמות. אינן

קידושין שהרי אין כאן לד ייבום והוו

להו קידושי טעות: לעודר. חופר

וכסבור שלו הן שהיה קרקע הגר

סמוך לקרקעו ומת הגר ואין לו

יורשין והמחזיק בנכסיו קנה וזה חופר

בקרקע הגר וכסבור שוה קרקע

שלו ולא נתכוון להחזיק דלא קני. והאי

נמי סבור שקידושי יבמה תופסין בה

ולא נתכוון לקנות אלא מכח ייבומי

אחיו והא פקעו להו: המם לא

קמיכוין למיקני. דהא סבור שלו הן:

הכח מכוין למיקני. מ"מ: הח לח

דמים כו'. אביי הוא דאקשי ואזיל:

וכסבור של גר אחר הוא. ומתכוון

לקנות מכל מקום. והאי נמי קסבר

לקנות מכח אחיו ואינו קונה אלא

מכחו ומ"מ קנין הוא: מאמר עילוי זיקה רמי. מאמר דתקינו

רבנן לכל היבמין לא תקון אלא

היכא דקיימא זיקה ואתא מאמר

הגהות הב"ח (h) רש"י ד"ה נתן גט וכו' וקאמר רבא. נ"ב דף לב ע"ל: (ב) תום' ד"ה לי אמר וכו׳ בזיקת יבמין כנ״ל ותיבת מאמר נמחק:

מוסף רש"י

נתן גט למאמרו הותרה צרתה. שאם נתן זה העושה מאמר גט למאמרו ולא לזיקתו ואחר כך מת, הותרה אשתו הראשונה שהיא נרתה להתייצם לשלישי, דמאמר דעבד שקליה ולאו לרות נינהו, והשתא לא אתי למימר בשתי יבמות מבית אחד בשנה יבנות נובית מחו חדא חללה וחדא מייבמא, דהכא לאו מבית אחד מיחזי (לעיל לב.)

תום' חד מקמאי

שמא יאמר גיטה קודם לבנה. ומודים שאם בעי רמי בר חמא ליבמתו מהו כיון דאגידה גביה כארוסתו דמיא או דלמא כיון דלא עבד בה מאמר לא תיקו: ואי כתב גט לזיקתו ולא למאמרו למאמרו ולא לזיקתו מהני דקי"ל כרבא דאמר נתן גט למאמרו הותרה צרתה. תניא אידך החולץ ליבמתו וחזר וקדשה רבי אומר אם קדשה לשום אישות צריכה הימנו גט לשום יבמות אינה צריכה הימנו יוסף עשאוה כעודר בנכסי בנטיי הגר וסבור שלו הן דלא קני א״ל אביי מי דמי . התם לא מכוין למקני הכא מכוין למקני הא לא דמי אלא לעודר בנכסי הגר (זה) וכסבור של גר [אחר] הן דקני. אלא אמר אביי הב״ע כגון דא״ל התקדשי לי במאמר יבמין . פירוש מעיקרא הוה קס״ד לשום יבמות והשתא שני שקדשה סתם ומסתמה יבמות קדשה. . לשוח דהוה מדמי לה לעודר

בגכסי הגר הוא קס״ד כגון יכמתי תתקדשי לי והשתא שני אביי כגון דא"ל התקדשי במאמר יבמין וס"ל לרבנן האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי מעיקרא אי א"ל התקדשי לי במאמר מי לא מהני השתא נמי מהני וכיון דק""ל כרבא דאמר נתן לה גט למאמרו הותרה צרתה אלמא הלכתא כרבנן והיינו דאמר רבא אי דא"ל במאמר יבמין דכ"ע לא פליגי דרבא לטעמיה דאמר הותרה צרתה אלא הכא כמ"ע כגון דא"ל התקדשי לי בזיקת יבמין. ר' סבר יש זיקה אתאי חליצה ואפקעיה

לחודה קיימא השתא נמי מהני:

ואיתוסף עלה והכא ליכא למימר הכי דאתיא חליצה מפקעה לזיקה: **האי לחודיה קאי כו**י. ולא מהני זיקה למאמר

הילכך השתא כמעיקרא מעיקרא אילו אמר לה התקדשי

אבל הכא דליכא אלא חדא הכל הכדם דריכת מהם חדר. שה של שרים לה באמיו משום המל הבל המיד של אסרי לה עליה משום שקידם מחלה במאמרו ואח"כ נמן גט אי שרים לה באמיו משום דמאי דעבד שקליה כ"ש לדידיה ואי אסרי לה עליה משום דמתלפא כ"ש על האמין. וא"כ דיל דכי אמרינן האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי כשכתב גט למאמרו ולא איקטו אפורה בין לו בין לאחיו ומיימי ראיה מסוף דברי [רבא] דאמר נמן גט למאמרו הומרה לרחה אבל היא אסורה משום דמחלפא בבעלת הגט ור"ל לאסרה על האמין: שבין לטחן גט ליבמחו שנאסרה עליו עולמית שנאמר לא יוכל בעלה הראשון לשוב לקחחה אחרי אשר הוטמאה וש לך אחרת אש"ג דלא הוטמאה אסורה ואיזו זו מגרש ומוכח מדקאמר לא יוכל בעלה לשוב לקחחה אחרי אשר הוטמאה וש לך אחרת אש"ג דלא הוטמאה אסורה ואיזו זו מגרש

יבמתו דכיון ששלחה שוב אינה חורת: ובסבור שלו הן דלא קני. וקשה דמשמע הכא דלקניה בעינן כוונה ונב"ק [כ"ע ע"ב] אמרינן לוקמה בלמעלה משלשה ובשלא מתכיון וי"ל דהתם בקנין מטלטלין א"ל כוונה דלא אלים חוקת הבעלים עליהם דהם נכסים שאין להם אחריות ונקנים בקל. אבל בקרקע [אלים] חוקת הבעלים ולרין כוונה לקנותה קודם שחלא מרשות הבעלים: אלא אשר אביי הב"ע כגון דאמר לה הסקדשי במאמר יבמין. והא דאביי קא מתמה לעיל שמן הדין היחה קטייה לו והשתא פשיטא ליה דאינה נקנית ההיא דלעיל היינו טעמא משום דלא אמר לה לשום מאמר יבמין בהדיא ודין הוא שיקבה להיות אשתו:

צריכה הימנו גם אמר רב יוסף מ"ם דרבי

עשאוה כעודר בנכסי הגר וכסבור שלו

הן "דלא קנִי א"ל אביי מי דמי התם לא

קא מכוין למיקני הכא קא מכוין למיקני הא לא דמיא אלא לעודר בנכםי גר זה

וכסבור של גר אחר הוא "דקני אלא אמר

אביי הכא במאי עסקינן כגון דאמר לה

התקדשי לי במאמר יבמין רבי סבר מאמר

עילוי זיקה קא רמי ואתאי חליצה אפקעתה

לזיקה ורבגן סברי האי לחודיה קאי והאי

לחודיה קאי מעיקרא אילו אמר לה

התקדשי לי במאמר יבמין מי לא מהני

השתא נמי מהני רבא אמר אי דאמר לה

רבינא

לי במאמר יבמין מי לא קני ואף על גב דלא מהניא ליה זיקה דהאי